

Tűz és tenger között

ELSŐ SZÍN.

Tengerpart, kiszáradt fával

1. jelenet

Jön Horatio

HORATIO: Hamlet, vigyázz! Megölték az apádat! Megölték a királyt! Hamlet, menekülj!

(Jön két katona.)

ELSŐ KATONA: Nem láttad Hamletet?

HORATIO: Sajnos nem.

MÁSODIK KATONA: Ne haragudj! Tudjuk, hogy barátja vagy a fenséges királyfinak!

HORATIO: A barátja vagyok, de nem láttam. A kabátom alatt nincs. A nadrágzsebemben sincs. Nem is vagyok a barátja.

ELSŐ KATONA: Elő kell kerítenünk, élve vagy holtan. A régi király meghalt, és az új király azt akarja, hogy Hamlet együtt szomorkodjon a többiekkel. Pontosan úgy, mint a többiek.

MÁSODIK KATONA: Az új király feleségül veszi Hamlet édesanyját, és azt akarja, hogy Hamlet együtt örvendezzen a többiekkel. Pontosan úgy, mint a többiek. Az se baj, ha meghalt. Akkor is előkerítjük.

HORATIO: Biztosan erre szaladt. Meg arra.

KATONÁK: Velünk jössz!

(Kiviszik Horatiót.)

2. jelenet

A száraz fa egyik ága Hamlet alatt nagy reccsenéssel letörik.

HAMLET: Én vagyok Hamlet, a dán királyfi. Amint látjátok, ágrólszakadt egy királyfi vagyok. Szerintetek most mit

csináljak? Legjobb volna elszaladni. Igen, de hová? Jobbra nem szaladhatok, mert ott már keresnek a rendőrök. Balra sem szaladhatok, mert ott is keresnek a rendőrök. Nem is rendőrök, hanem katonák, az még rosszabb. A víz alá nem bújhatok, mert ott hideg van, és nem kapok levegőt. Ha volna egy csónakom, akkor átevezhetnék Angliába! – Gyerekek, nem tudtok kölcsönadni egy csónakot? Előadás után rögtön visszaadom, becsületszavamra! Na mi lesz? Nem kapok csónakot senkitől? Jaj de kár!

(A Tenger – talán figyelmeztetésül – Hamlet elé dob egy nagy hullámot.)

HAMLET: Húha! Valakik már megint jönnek! Már itt is vannak! Gyorsan fel a fára!

(Elkap egy faágat, az ág reccsenve letörik. Ugyanígy jár a második és a harmadik ággal is.)

HAMLET: Na most légy okos, Hamlet dán királyfi... Hoppá, megvan! Legokosabb az lesz, ha négykézlábra állok. Akkor talán nem vesznek észre.

(Négykézlábra ereszkedik.)

3. jelenet

Hamlet négykézláb, Jön Gertrudis és Fengő. Gertrudis menekülni próbál, Fengő elállja az útját.

FENGŐ: De hát nem azt ígérted, hogy a feleségem leszel? Adjál puszt!

GERTRUDIS: Gazember! Nem adok! Gyilkos! Hagyjál békén!

HAMLET (*fölnéz*): Jól mondod, anya! Úgy kell neki!

FENGŐ: Édes Gertrudisom, annyira szeretlek, mint a mézet! Mint a mazsolát. Mint a mustárt.

GERTRUDIS: Pfuj.

HAMLET (*fölnéz*): Fúj bizony!

GERTRUDIS: Hogy lehettél képes ilyen szörnyű bűnre? Nem elég, hogy orvul meggyilkoltad a testvéredet, Orvendel királyt, ráadásul feleségül akarsz az özvegyét?! Mármost engem.

FENGŐ: Muszáj, hogy a feleségem legyél.

Gertrudis: Nem szégyelled magadat?

HAMLET (*fölnéz*): Valóban szégyellhetné magát.

FENGŐ: Ki az, aki folyton közbedumál? Biztosan a gyerekek voltak. Ezek szoktak folyton közbedumálni. Nem igaz? Na tessék. – Édes Gertrudisom, légy szíves, ülj le. Komoly beszédem van veled. Itt ez a szép kis pad. A múltkor mintha még nem lett volna itt. Ha majd én leszek a király, mindenütt lesznek ilyen szép kis padok.

GERTRUDIS (*leül Hamlet hátára*): Azért ölted meg a férjemet, hogy padokat állíthass a tengerpartra?

FENGŐ: Meg azért, mert szeretlek. Mint a mézet. Mint a... Muszáj, hogy a feleségem legyél, mert addig nem teszik a fejemre a koronát. Mondta az udvarmester, hogy Dániában ez így szokás.

GERTRUDIS: Azért sem leszek a feleséged! Inkább ölj meg engem is!

HAMLET (*fölnéz*): Azt már nem!

FENGŐ: Hogy én téged? Azt már nem! Arra viszont készülj fel, hogy a fiadat megölöm.

HAMLET (*fölnéz*): Azt nem teheti!

GERTRUDIS: Hamletet, az egyetlen fiamat? Azt nem teheted! Szépen kérlek, édes kedves aranyos drága jószívű Fengő király, ne bánts az én kis Hamletemet!

FENGŐ: Ne félj, nem fog fájni neki. Olyan ügyesen leszúrom, hogy észre sem veszi.

Hacsak már eddig le nem szúrták a katonák. Az én jó vitézeim.

4. jelenet

Előbbie. Jön a két katona. Az egyiknél szita, a másiknál nagytőűveg.

FENGŐ: Megvan Hamlet?

ELSŐ KATONA: Alázatosan jelentem, nincs meg. Pedig átszítáltam a homokot.

FENGŐ: De legalább a nyomait megtaláltad?

MÁSODIK KATONA: Alázatosan jelentem, a nyomok idáig vezetnek, a száraz fág, itt aztán véget érnek. A fán pedig nincsen senki.

FENGŐ (*leül Gertrudis mellé*): A kutyafáját! Hová lett ez a Hamlet? A föld alá nem bújhatott, a Tenger nem nyelte el. Vagy mégiscsak elnyelte? – Hé, gyerekek! Nem láttátok Hamletet? Mondjátok egy kicsit hangosabban, mert nem hallom! – Nem bízom én ezekben a gyerekekben. Nem is nagyon szeretem őket. Én a gyereket csak megenni szeretem. Gyerekraguleves, hű de finom! Rántott gyerekcomb, igazi csemege! De sajnos, már nem ehetek ilyesmiket, mert az orvosok nem engedik. Megfájdul tőle az epém. – Ti meg mit álltok itt? Keressétek tovább Hamletet!

ELSŐ KATONA: Igenis, értettük!

MÁSODIK KATONA: Parancsára, felséges úr!

(*A két katona kimegy.*)

5. jelenet

Fengő és Gertrudis.

GERTRUDIS: Tulajdonképpen miért akarsz megölni Hamletet? Annyira haragszol rá?

FENGŐ: Félek, hogy bosszút fog állni az apjáért.

GERTRUDIS: Ugyan már! Az a szelíd, mulya kisfiú? Azt se tudja, mi az, hogy bosszú!

FENGŐ: Leszúrom Orvendel királyt, ezzel a törrel, ezzel a jobb kezemmel. Jegygyűrűjét felhúszom az ujjamra, koronáját fölteszem a fejemre. Azt hiszed, hogy mindezt eltűri Hamlet? Bolond volna, ha túrné!

GERTRUDIS: Nem törődik az semmivel! Napközben folyton a tengert bámulja, este meg a kályhában a Tüzet.

FENGŐ: Most még kisfiú. De mi lesz, ha megnő?

GERTRUDIS: Akkor egy nagy-nagy kisfiú lesz. Az én szegény drága kisfiam. Olyan egy kis buta! – Nem is tudja, hogy te ölted meg az apját.

FENGŐ: De hát azt mindenki tudja.

GERTRUDIS: Ő akkor sem tudja. Nem is fogja megtudni soha, mert ebben az országban csupa gyáva ember lakik, akik úgyse mernek őszintén beszélni. De még ezeket a gyávákat is távol tartjuk az én drága kis Hamletemtől!

HAMLET (*fölnéz*): Pfuj, de nehezek! Pfuj, de kövérek!

FENGŐ: Lehet, hogy mindenki gyáva, de akkor is, biztos, ami biztos.

GERTRUDIS: Külföldön is jobb lesz a megítélésed, ha látják, hogy életben hagytad a királyfit.

FENGŐ: Nem érdekel a külföld. Úgyis legyőzöm az összes külföldet, főleg Angliát. Nekem van a legnagyobb hadseregem.

GERTRUDIS: Ide hallgass, Fengő! Mondok valamit neked, csak előbb adok egy nagy cuppantós puszit. Meg még egyet. Hajlandó vagyok feleségül menni hozzád, azzal a feltétellel, hogy nem bántod Hamletet. Megígéred? Majd én gondoskodom róla, hogy se az igazságot ne tudja meg, se téged ne zavarjon az uralkodásban.

HAMLET (*fölnéz*): Gondoskodó anyatermészet!

FENGŐ: Hát jó. Ha ez annyira fontos neked, akkor felőlem akár életben is maradhat. Nekem mindegy, hogy él vagy

nem él. – Hé! Helló! Hamlet, hol vagy? Hamlet, bújj elő!

GERTRUDIS: Szia, Hamlet! Én vagyok itt, a mama! Most már előjöhetsz! Ne félj, nem bántunk!

FENGŐ: Hát itt nincs.

GERTRUDIS: Talán csónakba ült, és átevezett Angliába.

FENGŐ: Azt már nem! Külföldre menni? Az én engedélyem nélkül? Azt már nem! Szó sem lehet róla! Keressük meg, de gyorsan.

GERTRUDIS: Keressük!

FENGŐ: Édes feleségem!

GERTRUDIS: Felséges király!

(*Mindketten el.*)

6. jelenet

Hamlet egyedül.

HAMLET: Majdnem leszakadt a derekam! Ezek így ketten együtt nagyon súlyosak! És most? Szépen hazamegyek a palotába? Leülök az asztalhoz? Ott zabál apám asztalánál a gyilkos Fengő! Terpeszkedik az apám székében a gyilkos Fengő! Fején apám koronája, testén apám pizsamája. Kezében apám kése, mellette meg ott ül az anyám, és kedveskedik neki. Hát nem! Vissza, közéljük? Soha! Akkor inkább a Tengerbe ugrom! Inkább egynek meg a halak! Szervusz, világ, szervusz, te szép kis élet!

(*Beugrik a Tengerbe. A Tenger egy nagy hullámmal kidobja.*)

Hát ez nem igaz! Hogy én ilyen peches legyek! Más rendes ember már régesrég belefulladt volna. Na még egyszer! De várjunk csak. Mert mi lenne, ha kitalálnék valamit? Igen ám, de mit? Szembeszálljak Fengővel? Én, egyedül? Menjek világá? Hová? Minek? Akkor már itt van kéznél a Tenger. Szervusz, világ! Szervusz, te szép kis élet!

(*Megint beugrik. A Tenger megint partra dobja.*)

Gonosz Tenger! Nem hagy meghalni. Vagy beleugrok, vagy belerúgok. Na még egyszer! De várjunk csak. Hiszen van egy hűséges jó barátom. Horatio. Már sokszor kisegítettük egymást a bajból. Eppen itt jön, hurrá! Hogyan is feldekezhettem el róla?

7. jelenet
Jön Horatio.

HORATIO: Megállj, Hamlet! Vigyázz! Megfázol abban a hideg vízben! Látod, máris csuromvíz a ruhád.

HAMLET: Csakhogy itt vagy, drága barátom. Horatio!

HORATIO: Légy szíves, ne ölelgess, mert akkor én is vizes leszek.

HAMLET: Te vagy a legjobb barátom, Horatio. Kérlek, adj tanácsot. Most mit csináljak?

HORATIO: Hogy mit csinálj? Nagyon egyszerű. Szépen menj haza. Most kezdődik a koronázási ünnepély. Menj oda Fengőhöz, az új királyhoz, egyúttal nevelőapádhoz, és gratulálj neki.

HAMLET: Azok után, ami történt? Hogy képezed?

HORATIO: Nézd, Hamlet: mindenki elvégzi a maga józan számításait. Apád meghalt. Hidd el, hogy én sajnálom őt a legjobban, de feltámasztani nem lehet. Most Fengő a király. Figyelembe kell venni az erőviszonyokat. Ezt ajánlom neked is.

HAMLET: De hiszen Fengő meggyilkolta az apámat!

HORATIO: Pszt! Halkabban! – Ide figyelj, Hamlet. Ha ez a véleményed, akkor ne nagyon hangoztasd; ezt mint jó barátod és jóakaród mondom.

HAMLET: De ha egyszer ez az igazság! A saját fülemmel hallottam!

HORATIO: Kitől hallottad? Talán a Tenger hullámai locsogták? Azt hiszed, hogy a Tenger tud beszélni?

(A Tenger nyakonönti egy nagy hullámmal.)

Nahát egy rossz tréfa volt! Most már én is csuromvíz lettem. Mondtam, hogy ne ölelgess!

HAMLET: Horatio, te voltál a legjobb barátom –

HORATIO: Ne haragudj, sietek. Megyek a koronázási ünnepségre. Még át is kell öltöznöm. Isten veled!

(Kimegy.)

8. jelenet
Hamlet egyedül

HAMLET: Ő volt az egyetlen jó barátom. Én pedig ázom és fázom egymagamban. De most már legalább tudom, hogy mit csináljak. Mert mit csináljon az, aki egyedül van és fázik? Rakjon tüzet! Arra valóok ezek a száraz ágak.

(Fellobog a Tűz.)

Jólesik ez a kis Tűz. Viszont Horatio köpönyegforgatása rosszul esik. Hölgyeim és uraim, hát ilyen egy igazi jó barát? Mitől változott meg így? Milyen furcsákat mondott! „Figyelembe kell venni az erőviszonyokat!” „Ha ez a véleményed, akkor ne nagyon hangoztasd.” A beképzelt kis hülye! „Azt hiszed, hogy a Tenger tud beszélni?”

(Megszólal a Tenger.)

TENGER: Képzeld, Hamlet, a Tenger tud beszélni.

HAMLET: Tessék? Bocsánat, nem értettem pontosan. Önök szóltak hozzám, hölgyeim és uraim?

TENGER: Én szólok hozzád, Hamlet. Én, a Tenger.

HAMLET: Micsoda? Hogy a Tenger mégis csak tud beszélni?

(Megszólal a Tűz.)

TŰZ: Nemcsak a Tenger tud beszélni, Hamlet. Képzeld, Hamlet, a Tűz is tud beszélni. Én beszélek hozzád, Hamlet. Én, a Tűz.

HAMLET: Mit akartok tőlem? Ti is bántani akartok?

TENGER: Látjuk, hogy egyedül vagy. Látjuk, hogy bajba kerültél.

TÚZ: Segíteni akarunk rajtad. Mi vagyunk a te igazi barátaid.

HAMLET: Köszönöm, kedves barátaim. De mondjátok csak, mit kívántok cserébe?

TÚZ: Azt, hogy tegyél igazságot.

TENGER: Azt, hogy legyél igazságos te magad is.

HAMLET: Hát ha csak ez kell! Gyertek, barátaim! Gyere, kedves, drága Tűz, felgyújtjuk a királyi palotát, és lángba borítjuk az egész várost!

(A Tenger felborzolja hullámain, bekeríti Hamletet és a Tűzet.)

TENGER: Nem megy a Tűz. Attól fél a Tűz, hogy kialszik.

HAMLET: Akkor te jöjj velem, kedves, drága Tenger. Mossuk le a térképről ezt a szemét országot!

TENGER: Nem megyünk, Hamlet. Mi a barátaid vagyunk, nem a rabszolgáid. Ha rosszat akarsz, ne számíts ránk.

TÚZ: Jót kell akarni, és azt jól kell tenni, Hamlet.

HAMLET: Hogyan akarjak jót és hogyan tegyek jót, amikor mindenki rossz?

TENGER: Tudod már, mi a feladatod: az, hogy tegyél igazságot és legyél igazságos te magad is.

TÚZ: Büntesd meg a gonosz Fengő királyt, apád gyilkosát.

TENGER: Ám te mégse legyél gyilkos, mégse legyél gonosz. Ha azt akarod, hogy a segítőid maradjunk, ígérd meg, hogy senkit sem fogsz bántani!

TÚZ: Nem szabad észrevenniük szándékoskodat, mert erősebbek nálad, és hazugságban élnek. Téveszd meg őket, Hamlet! Győzd le őket saját eszközeikkel! Fordítsd ellenük hazugságaikat!

TENGER: Ám te mégse legyél hazug. Ha azt akarod, hogy a segítőid maradjunk, ígérd meg, hogy sohasem fogsz hazudni!

HAMLET: De hát mindezt egyszerre nem lehet. Ettől még egy kutya is megbolondulna!

TÚZ: Bolondulj meg, Hamlet! Változz kuttyává, Hamlet! Allj négykézlábra, és ugass!

TENGER: Maradj épeszű, légy józan és óvatos, de viselkedj úgy, mint aki megbolondult.

TÚZ: Nem bújhatsz el máshová, csak a saját bolondságod mögé.

TENGER *(egy hullámmal görbe vasakat hajít Hamlet elé)*: Neked adom az elsüllyedt hajók vaskampóit, Hamlet! Izzítsd őket a Tűzben, amíg nem lesznek szívósak és kemények!

TÚZ: Görbe vasakkal egyengesd az igazságot, Hamlet!

HAMLET: Vauuú! Vauuú!

MÁSODIK SZÍN.

A királyi palota. Lent az udvar, fölötté a konyha, legfelül a tanácsterem.

9. jelenet

Tanácsterem. Jön Fengő és Willibáld.

FENGŐ: Gondterhelt vagyok, Willibáld. Az a benyomásom, hogy Hamlet megbolondult. Beköltözött a kutyaólba, és ott lakik a többi kutya közt. Folyton a Tűz mellett kuporog, és görbe vasakat izzít a Tűzben.

WILLIBÁLD: Felséges uram! Ha megbolondult Hamlet – ha tényleg megbolondult! –, az persze nagy baj; az országnak is, nekem is. Hiszen leányom, Waldráda volt a menyasszonya.

FENGŐ: Csak volt? Akkor te nagyon szeretted Hamletet.

WILLIBÁLD: Felséges királyom, én mindig azt szeretem, aki parancsol. Pillanatnyilag te parancsolsz.

KUTYÁK: (kintről) Vauuú!

10. jelenet

Hamlet az udvar sarkában. Mögötte száradó, csíkos vitorla. Előtte ég a Tűz. Körülötte a Kutyák.

HAMLET: Hé, kutyák! Tudtok-e úgy hazudni, mint az ember?

KUTYÁK: Vauuú!

HAMLET: Hát ha még ennyit se tudtok, nem is viszitek soha semmire. Nemhogy király nem lesz belőletek, de még csak udvarmester sem. Akartok-e szép nagy mócsingos csontot?

KUTYÁK: Hi, hi, hi, hi, hi!

HAMLET: Itt van: látjátok? De csak akkor kapjátok meg, ha sírtok! Sírjátok, kutyuskák!

KUTYÁK: Hi, hi, hi, hi, hi!

HAMLET: Hát ez nem sírás. Még csak nem is hasonlít hozzá. Nem kapjátok meg a csontot.

KUTYÁK: Ju, ju, ju!

HAMLET: Na látjátok, tudtok ti sírni. Ahhoz képest, hogy kutyák vagytok, meghatóan sírtok. Szeretem hallgatni a sírásotokat. A csontot pedig csak azért sem kapjátok meg.

KUTYÁK: Ju, ju, juuuuú!

HAMLET: Szépen sírtok, jól sírtok. Ha az anyám is így tudna sírni, többre becsülném őt, mint benneteket. Tessék, itt a csont. Leteszem elétek, de nem szabad ám hozzányúlni!

ELSŐ KUTYA *(felkapja a csontot)*: Hrr, hamm!

HAMLET: Pfuj, Hektor! Teszed le rögtön! Mondtam, hogy nem szabad hozzányúlni. Különben, Hektor, te csak véletlenül vagy kutya, mert máskülönben királyfi vagy. És egy királyfi, az nem cson-

tot eszik a földről, hanem aszpikos libamáját aranytányérról; úgyhogy nem kapod meg a csontot. – Látod, ezt a csontocskát, Pipó? Na mit szólsz hozzá?

MÁSODIK KUTYA *(elfordul)*: Leff, leff, leff.

HAMLET: Nem kell a csont, Pipókám? Pedig a tiéd. Akinek kell a csont, az nem kapja meg; akinek nem kell a csont, az megkapja. – Látjátok, milyen szépen izzanak vaskampóim a Tűzben? Edzem őket, hogy erősek legyenek és kemények és veszedelmesek!

11. jelenet

Willibáld és Fengő.

WILLIBÁLD: De mi van akkor, ha mégsem bolondult meg, hanem csak színleli?

FENGŐ: Hogyhogy színleli?

WILLIBÁLD: Talán titokban bosszút forral.

FENGŐ: Ejnye, Willibáld! Szerinted miért kellene bosszút forralnia?

WILLIBÁLD: Hát, felséges király, nem is tudom; talán az apja miatt. Talán azt képzelem, hogy az apja nem véletlenül halt meg, hanem valaki, hogy is mondjam csak, megölte. És azt képzelem, hogy ez a valaki, hogy is mondjam csak, te voltál, felséges király.

FENGŐ: Micsoda? Megtiltom, hogy az előző királyról beszélj! Még csak a nevét sem szabad kimondani!

WILLIBÁLD: Felséges király, ha megtiltod, annál inkább fognak beszélni róla. És tény, hogy Orvendel király nemrégén élt még és parancsolt, most pedig meg van halva és el van temetve. Itt a sírja.

FENGŐ: Hallgass! Ne is folytasd!

WILLIBÁLD: Az is tény, hogy a fia, Hamlet, itt van köztünk a királyi udvarban. Ha tényleg megbolondult, az jó, mert akkor nem kell félni tőle, de ha nem bolondult meg, akkor nagyon veszélyes lehet. Próbára kellene tennünk!

FENGŐ: Igazad van. Tegyük próbára!

12. jelenet

Hamlet és a Kutya.

HAMLET: Állj két lábra, Pipó, mint az emberek! Emeld meg a kalapodat, Hektor, mint a férfiak! Rúzsozd ki a szádat, Messalina, mint a nők!

KUTYÁK: Hi, hi, hi!

HAMLET: Ha majd egyszer én leszek a király, elzavarom Dániából az összes embert, és a kutyák lesznek az alattvalóim!

KUTYÁK: Hi, hi, hi!

HAMLET: Mit szimatoltok, mit vicsorogtok?

ELSŐ KUTYA: Hrr, vrr!

MÁSODIK KUTYA: Kaf, kaf, kaf!

HARMADIK KUTYA: Vu, vu, vu, vu!

TÚZ: Vigyázz, Hamlet! Próbára tesz Fengő király!

HAMLET: Nehogy már inkább én tegyem próbára őt!

13. jelenet

Előbbie. Jön Willibáld és Fengő.

WILLIBÁLD: Micsoda vadállatok!

FENGŐ: Inkább találkoznék farkasokkal az erdőben!

HAMLET: Gyertek vissza, kiskutyáim; vendégek jöttek. Az ember nem harapja meg a vendégét, csak a tolvajt meg a gyilkost meg a trónbitorlót.

WILLIBÁLD: Puff neki! Ezt megkaptuk.

FENGŐ: Aggódunk az egészségedért, Hamlet.

HAMLET: Ha az apám egészségeért is így aggódtál, akkor most ne aggódj, mert sokkal egészségesebb vagyok, mint az apám.

KUTYÁK: Vauuuú!

WILLIBÁLD: Puff neki! ez is talált. – Mondd csak, Hamlet: miért vagy mindig a kutyáid között?

HAMLET: Kiskutyáim, itt a mócsing! Itt a buzgó mócsing! De nem szabad ám hozzányúlni!

FENGŐ: Hát ebből elég. Ide hallgass, Hamlet: nagyon rossz vagy! Ahelyett, hogy óvodába járnál, mint a többi rendes gyerek, itt lopod a napot a kutyáid között.

HAMLET (*kiveszi a Tűzről az izzó vaskam-pókat*): Hoztál nekem kövér mócsingot, én adok neked forró vaspecsenyét.

FENGŐ (*hátrál*): Ráadásul még bolond is vagy!

HAMLET: Ráadásul még az összes ablakot is betöröm!

(*Csörömpölés.*)

FENGŐ (*hátrál*): Megállj csak! Bezárlak óvodába, iskolába, fegyházba, kórházba, hullaházba; és majd ha megjön az eszed, akkor beszélgetünk, addig nem! – Te csak maradj vele, és tartsd a szemedet rajta, Willibáld!

(*Kiszalad*)

14. jelenet

WILLIBÁLD: Kedves Hamlet! Meg kellene javulnod, de nagyon gyorsan, mert különben a király be fog zárni a bolondokházába. Eddig is csak azért nem zárt be, mert az édesanyád könyörgött, hogy legyen türelmes. De Fengő királynak most már elfogyott a türelme.

HAMLET: Akkor menjen a boltba, és vegyen egy kiló türelmet.

KUTYÁK: Hi, hi, hi!

WILLIBÁLD: Légy szíves, Hamlet, ne bolondozz. Úgyis tudom, hogy nem vagy bolond, csak tetteted magadat. Azért, mert meghalt a papa, azért még nem kell megbolondulni. Szegény papa meghalt, hát ez igazán kellemetlen, de azért az élet megy tovább.

HAMLET: Majd ha téged is megöl Fengő király, majd ha meghal szegény hülye udvarmester Willibáld, majd az élet akkor is megy tovább.

KUTYÁK: Fuuuú!

WILLIBÁLD: Aha. Szóval ez a baj! Azt hiszed, hogy az apádat megölték.

HAMLET: Pedig dehogynem.

WILLIBÁLD: Hidd el nekem, hogy egy sajnálatos baleset fordult elő szegény apáddal, és hogy Fengő királynak semmi köze sincs ehhez a sajnálatos balesethez. Elhiszed?

HAMLET: Elhiszem, hogy hazudsz.

KUTYÁK: Hrr, vrr, vu, vu!

WILLIBÁLD: Meg is mutatom, hogyan történt. Apádat, szegény Orvendel királyt vadászni hívta Fengő. Így. Egymás mellett lovagoltak. Így. Vadászkutyák is voltak velük.

KUTYÁK: Így, iiiígy!

WILLIBÁLD: Apád meglátott egy szép nagy szarvast. Üldözőbe vette. Így. Megsarkantyúzta lovát. Így. A ló megbotlott. Így. Apád lezuhant a lóról. Így. És képzeld, olyan szerencsétlenül zuhant...

HAMLET (*elgáncsolja Willibáldot*): Így!

WILLIBÁLD: ...hogy egy kiálló, hegyes fagyókér átszúrta a szívét. Így. Fengő, az új király nagyon, de nagyon sajnálta, és megparancsolta, hogy rögtön temessék el, a legnagyobb titokban. Hát egy ilyen apró kellemetlenség miatt muszáj folyton cirkusznolni?

HAMLET (*kiemel egy izzó vaskampót a Tűzből*): Így.

WILLIBÁLD: Minek neked az a görbe vasdarab, Hamlet?

HAMLET (*tör-zúz*): Hogy kiegyenesítsem az igazságot!

WILLIBÁLD: Hát te csakugyan bolond vagy!

15. jelenet

Előbbiek. Jön Horatio.

HORATIO: Szervusz, udvarmester úr. Jöttem bemutatkozni. Én vagyok Horatio, és Fengő felséges király azt mondta, hogy mostantól én vagyok az első helyettes titkárod. Azonkívül kancellár is vagyok és főosztályvezető, és én vagyok a János-kórház főorvosa, és középső csoportba járok, de már ismerem a

nyomtatott nagybetűket, és tudok számolni tizenhúszig. Szorgalmas vagyok és engedelmes. Tessék parancsolni, miben segíthetek?

WILLIBÁLD: Emlékszel még Hamletre?

HORATIO: Ez itt Hamlet? Fúj de rongyos! Fúj de piszkos!

WILLIBÁLD: Úgy hallottam, hogy jó barátok voltatok.

HORATIO: Én az ilyen elkutyult ebadta piszkos bolondokkal nem barátkozom.

HAMLET: Eb ura fakó!

WILLIBÁLD: Vagyis hogy te vagy a fakó?

HAMLET: Vagyis hogy ezek a kutyák, ti meg az ebek.

HORATIO: Miket ugat ez itt összevissza?!

HAMLET: Amelyik kutya ugat, az nem harap. Márpedig én harapok. Hrr! Vrr! (*Négykézlábra áll.*)

HORATIO: Jaj, segítsé! Megharapott! Leharapta a lábamat! Ronda pitbull! Úgyis megmondalak!

WILLIBÁLD: (*félrevonja Horatiót*) Inkább azt mondd meg, hogy nem láttad-e a lányomat, Waldrádát?

HORATIO: Ja, tényleg! Waldráda azt üzeni, hogy jön, és hogy mindjárt itt lesz.

WILLIBÁLD: Ide hallgass, első helyettes titkárom és főosztályvezetőm! Fontos államérdek, hogy meghallgassuk, miket beszél a lányommal Hamlet. Itt szárad ez a csíkos vitorla, szépen elbújunk mögé. De csöndben legyél, nehogy köhögj vagy tüsszents!

HORATIO: Majd jegyzetelek, jó? Én már le tudom írni a nagybetűket, és vannak színes ceruzáim is.

WILLIBÁLD: Elmondom, hogy mit határoztunk, Hamlet. Kancelláromnak és főosztályvezetőmnek nehéz napja volt: a középső csoportban nyíló virágot kellett rajzolni. Úgyhogy nagyon álmosak vagyunk. Úgyhogy azt határoztuk el, hogy elmegyünk aludni.

(*Kimennek, majd visszalopakodnak, és elbújnak a vitorla mögött.*)

HAMLET: Szép álmokat!

16. jelenet

Előbbie, Willibáld és Horatio nélkül.

TÚZ: Hamlet, vigyázz! Nem veszed észre, hogy hallgatóznak?

HAMLET: Nem veszem észre; de mi lenne, ha te meg én, ketten együtt meggyújtánánk azt a csíkos vitorlát?

TÚZ: Nagy marhaság lenne.

HAMLET: Na, csak egy kicsit! Csak a sarkát!

TÚZ: Ne játssz a Tűzzel, Hamlet. Már csak azért se, mert mindjárt jön a menyasszonyod. Mondjál neki szépeket! Olyan sokat meséltél róla! Azt kell hinnem, hogy egy nagyon aranyos lány, és megérdemli, hogy kedves legyél hozzá.

HAMLET: Igazad van, kedves leszek. Szép kiskutyáim, ti se ugassatok mérgesebben a kelletténél!

17. jelenet

Konyha. Jön Fengő és Gertrudis.

FENGŐ: Elhatároztam, hogy megfigyelés alatt tartom Hamletet, és rájövök, hogy mit rejteget a szívében. Ez mindnyájunk jól felfogott érdeke.

GERTRUDIS: Nem volna jobb, ha békén hagynánk azt a szegény kisfiút?

FENGŐ: Még hogy szegény kisfiú! Most is betörte az összes ablakot! Az ember éjjel-nappal azon fáradozik, hogy Dániában végre nyugalom legyen. Hogy a becsületes állampolgárok békésen eszegecsék a mazsolás kalácsot. Iszogassák a tejszínhabos kakaójukat. Fizetgessék a jövedelemadójukat. Sokkal jobb az élet, mint régebben volt. Vagy nem jobb? Magasabbak a fizetések vagy nem? Nahát akkor! Mért kell mindig azzal a nyavalyás gyilkossággal, illetve sajnálatos balesettel előhozakodni? Én már el is felejtettem volna! És akkor jön ez a kis gazember a kétértelmű példálódzásaival meg az egyértelmű fenyegetéseivel. Nyíltan lázít ellenünk. De ugye nem szabad

megbüntetni, mert bolond! Hát én megvizsgálom, hogy csakugyan bolond-e.

GERTRUDIS: Kedves felséges férjem, hidd el, hogy nem bolond.

FENGŐ: Micsoda? Nem bolond? Akkor államellenes tevékenységet folytat, és akkor szökés közben agyon kell lőni.

GERTRUDIS: De ő nem bolond és nem is államellenes! Csak egy szegény kisfiú, akivel törődni kellene. El kéne magyarázni neki, hogy mi a jó és mi a rossz.

FENGŐ: Ugyan kérlek! Ilyesmire nem érünk rá. Egyszer már beszéltem vele. Meg se hallgatott.

GERTRUDIS: Hadd beszéljek vele én. Mégiscsak én vagyok az anyja. Hátha énrám jobban hallgat. Hidd el, hogy nekem el fogja mondani, mi baja van. Majd idehívom a konyhába. Mondjuk, megkérem, hogy segítsen krumplit pucolni.

FENGŐ: Azt már nem! Kétsz adni a kezébe?

GERTRUDIS: Nem bánt ő senkit. Az a szelíd, kedves, buta kisgyerek. Akkor azt mondom, hogy zöldborsót fejtünk, az jó lesz?

FENGŐ: Utálom a zöldborsót. Orvendel király mindig zöldborsót evett.

GERTRUDIS: Látod, nem is Hamlettel van a baj, hanem veled. Hívasd a konyhába, majd én kikérdezem. A szerető anyai szív előtt nincs titok!

18. jelenet

Udvar. Kutyák, Tűz, Hamlet. Jön Waldráda.

WALDRÁDA: Mondd csak, te kutyabolházó: hol van Hamlet királyfi?

HAMLET: Szervusz, édes drága Waldrám! – Figyeljétek, gyerekek, milyen szépeket mondok neki! – Isten hozott, szépséges leányzó, szünni nem akaró szorongatásaim hűséges tanúja.

WALDRÁDA: Tényleg te vagy Hamlet? Olyan piszkos vagy, hogy alig ismerek rád.

HAMLET: Barátaim megtagadtak. Apám szolgálai új királyt szolgálnak. Anyám férjhez ment. Már csak te maradtál nekem, drága menyasszonyom.

WALDRÁDA: Már nem vagyok a menyasszonyod. Azért jöttem, hogy visszakérjem a gyűrűmet. – Mi ez a tüsszögés? Légy szíves, ne fertőzz meg, Hamlet.

HAMLET: Már nem szeretsz?

WALDRÁDA: Eddig se szerettelek, mégis a menyasszonyod voltam, mert az apukám azt akarta. Most meg nem vagyok a menyasszonyod, mert azt apukám nem akarja, hogy a menyasszonyod legyek. Azt mondta az apukám, hogy ne barátkozzak olyan gyerekekkel, akinek megölték az apját. Azonkívül piszkos vagy és bűdös.

HAMLET: Nem is igaz, hogy megölték! Azt mondta az apád, Willibáld udvarmester, hogy baleset volt. Apám, Orvendel király vadászni ment Fengővel. Vadászkutya is voltak velük.

KUTYÁK: Vauuuuú!

HAMLET: Meglátott egy szarvast. Üldözőbe vette. Megsarkantyúzta lovát. A ló megbotlott. Apám lezuhant.

WALDRÁDA: Ezt az én apukámtól hallottad? Hihihí!

HAMLET: És képzeld, olyan szerencsétlenül zuhant...

WALDRÁDA: Az én apukám sohasem mond igazat. Neki az a foglalkozása, hogy hazudik. Hát akkor tényleg bolond vagy! Mondta is az apukám, hogy két eset lehetséges. Vagy megbolondultál, és akkor bezárnak a bolondokházába, vagy csak tetteted, és akkor megölnek, mint az apádat. Légy szíves, add vissza a gyűrűmet. Minek az neked, amikor úgyis meg fogsz halni?

HAMLET: Szerinted bolond legyek vagy ne legyek bolond?

WALDRÁDA: Mi ez a ronda köhögés? Nem csoda, hogy megfázol ebben a rongyos ruhában. Légy szíves, ne gyere kö-

zelebb! Hogy nézel ki? Mikor mosakodtál utoljára?

HAMLET: Tisztességes legyek vagy ne legyek tisztességes?

WALDRÁDA: Azt csinálsz, amit akarsz. Nem ismerlek. Add vissza a gyűrűmet, és többé ne is lássalak. Mondtam, hogy nem ismerlek!

KUTYÁK: Hrr! Verr!

HAMLET: Az apádat ismered?

WALDRÁDA: Hát persze, őt ismerem.

HAMLET: És azt az embert, aki ott van az azal a csíkos vitorlával letakarva, azt ismered?

WALDRÁDA: Azt nem ismerem.

HAMLET (*félrehúzza a vitorlát*): Na látod, nem ismered az apádat.

19. jelenet

Előbbie. Willibáld, Horatio.

WILLIBÁLD: Gyerünk innen! Gyorsan!

HAMLET: Kiskutyáim! Fogjátok meg őket!

(A kutya elkapja Horatio nadrágját, Willibáld köpönyegét, és letépi Waldradáról a szoknyát.)

HORATIO: Jaj a bokám! Jaj a térdem!

WALDRÁDA: Segítség! Segítség! Meglátják a bugyimat!

WILLIBÁLD: Tisztelt uram, vegye tudomásul, hogy e felháborító esettel együtt járó összes erkölcsi és jogi felelősséget önre fogom hárítani. Ezt értitek, gyerekek? Azt jelenti, hogy „Na megállj, Hamlet, ezért még számolunk!” – Horatio, hol a jegyzőkönyv?

HAMLET: Jegyzetelünk, jegyzetelünk? Aztán szaladunk árulkodni? Nézzük csak azt a jegyzőkönyvet! – Hiszen te nem is tudsz írni! Ennél még a kutya is helyesebben ír! – Messalina kiskutyám, fogd a szemöldökceruzádat, és írad szépen: „Waldradát hűtlenség és bugyimotogató miatt fogházbüntetéssel kell sújtani.” Megvan?

WALDRÁDA: De ugye csak viccelsz, Hamlet?

HAMLET: Sújtani, hogy írják?

HORATIO: Elipszilonnal.

HARMADIK KUTYA: Je, je, je!

HAMLET: Vagyis pontos jével. A kutyának van igaza. Írjad, Messalina: „Willibáldot és Horatiót fondorlatos cselszöves miatt fogaikkal szaggassák szét a kutyák.” Megvan?

HORATIO: De ugye ezt nem gondolod komolyan, Hamlet?

WILLIBÁLD: Sajnos, komolyan gondolja. Légy szíves, drága Hamlet, most az egyszerű kegyelmezz meg nekünk!

HORATIO: Tényleg állatira szemetek voltunk hozzád, de mostantól már megint a barátod vagyok.

WILLIBÁLD: Kislányom, te is mondjál neki valamit.

WALDRÁDA: Dehogymondok! Úgy utálok, hogy azt ki se tudom mondani.

WILLIBÁLD: Kedves Hamlet, leányom annyira szeret, hogy azt ki sem tudja mondani. Csak egy szavadba kerül, és feleségül megy hozzád. Boldogan éltek, még meg nem haltok, csak engedj minket. Jó?

KUTYÁK: Neüüüü!

HAMLET: A kiskutyáim éhesek!

HORATIO: Ne a kutyákat kérdezd, hanem a gyerekeket, akik a nézőtéren ülnek!

WILLIBÁLD: Figyeljetek, gyerekek! Mi tényleg nagyon gonoszok vagyunk, de ha most széttépnek minket a kutyák, akkor vége a darabnak, és nincs tovább előadás.

WALDRÁDA: Most még nem szeretem Hamletet, de lehet, hogy a végén szeretni fogom. Szóljatok Hamletnek, hogy engedjen el minket! Jó?

HAMLET: Na mi lesz, gyerekek? Szabadon engedjem őket? Biztos? – Na jól van, elmehettek. De nagyon szépen köszönjétek meg a gyerekeknek a jószágukat!

HORATIO: Köszönjük, gyerekek!

WALDRÁDA: Nagyon szépen köszönjük, drága kedves kis gyerekek!

WILLIBÁLD: Most azonnal megyek Fengő királyhoz, és mindent elmondok neki!

20. jelenet

Fogadóterem. Jön Fengő és Praxitelés.

FENGŐ: Úgy hallottam, hogy te nagyon jó szobrász vagy.

PRAXITELÉS: Igen uram. Én vagyok a legjobb szobrász a világon.

FENGŐ: Szép tőled, hogy ennyire dicséred magadat.

PRAXITELÉS: A műveim dicsérnek engem. Tudok szobrot faragni fából, kőből, földből és ércből. Még jégből is, sőt még füstből és felhőből is tudok szobrot gyúrni. Minden országban volt egy csomó kiállításom. Olyan élethűek a szobraim, hogy éppen csak meg nem szólalnak.

FENGŐ: Mióta is élsz Dániában?

PRAXITELÉS: Amióta kitört a peloponnészi háború.

FENGŐ: Akkor eléggé régóta itt vagy. Ugye még emlékszel Orvendel királyra?

PRAXITELÉS: Felség, én külföldi állampolgár vagyok. Nem foglalkozom politikával. Ebben az országban senki sem szokott emlékezni az általad említett uralkodóra. Még a nevét sem szabad kimondani.

FENGŐ: Mostantól másképpen lesz. Meg akarom mutatni a népnek, mennyire szeretem Orvendel királyt, és milyen nagyra becsülöm az emlékét. Azt mondják az ellenségeim, hogy ebben az országban elnyomás van. Majd én megmutatom, hogy nincs elnyomás! Készítsd el Orvendel király szobrát. Itt fog állni, ezen a talapzaton. Életnagyságú és élethű legyen. De azért arra vigyázz, hogy meg ne szólaljon!

PRAXITELÉS: Máris nekilátok, felséges király!

21. jelenet

*A palota udvara. Hamlet, Kutják, Tűz.
Jön két katona.*

ELSŐ KATONA: Kedves Hamlet, fáradj a konyhába. Hív az édesanyád. Arra kér, hogy segíts neki zöldborsót fejteni.

MÁSODIK KATONA: Dehogyan kell zöldborsót fejteni. Krumplit kell pucolni!

ELSŐ KATONA: Dehogyan kell krumplit pucolni! Még mit nem?

HAMLET: Nem szeretek a konyhába menni. Oda nem vihetem be a kutyáimat.

TŰZ: Menjél csak, Hamlet. Én is ott leszek.

22. jelenet

Konyha. Jön Willibáld

WILLIBÁLD: És ha megint észrevesz? Nem baj. Úgyis mindig megbocsát. A kis hülye. Na gyerünk, gyorsan bújjunk el, mindjárt itt lesznek! Igen ám, de hova? A kenyereskosárba nem lehet. A poharak közé nem lehet. A kiskanalak közé véggépp nem lehet. – Gyerekek, nem ülhetnek az öletekbe? Onnét szépen végighallgatóznám, hogy miket beszél Hamlet a mamájával. Ha észrevesznek, majd mondjátok azt, hogy a kisöcsétek vagyok! Jó? Na, csak egy kicsit! – Hoppá, megvan! Itt ez a szép nagy leveseskondér. Na most már fütyülök rátok, gyerekek. (Belemászik a kondérba.) Fúj, de hideg ez a víz! Utálom a hideg vizet. És tele van répával meg hagymával. Nem szeretem a répát. A hagymát meg egyenesen utálom. (*Répat és hagymát hajigál a kondérból.*) Nem kell ez nekem, fúj! – Hoppá, vigyázat, jönnek! (Magára húzza a kondér fedelét.) Ugye nem látszom, gyerekek? (*Kidugja a fejét, körülnéz, visszabújjik.*)

23. jelenet

Ugyanott. Jön Hamlet és Gertrudis

GERTRUDIS: Hát, esküszöm, tisztára hülye vagy. És pont most csinálod ezt a cirkuszt, amikor meg akarja változtatni a politikáját Fengő király!

HAMLET: Az nem Fengő király, hanem Fengő gyilkos. Igazam van, répácska?

GERTRUDIS: Meg akarja mutatni, hogy mennyire szerette Orvendelt, az apádat! Most állíttatja fel Orvendel szobrát. Az udvari történészek vastag könyvet írnak Orvendel győztes háborúiról.

HAMLET: Az minket nem érdekel. Ugye, hagymácska?

GERTRUDIS: Meg az építkezéseiről is! – Tulajdonképpen mi bajod van?

HAMLET: Az megölte az apámat, ez meg csókolgatja a gyilkost az egész ország előtt. És még van pofája megkérdezni, hogy mi bajom van.

GERTRUDIS: Nem is értem, mit beszélsz. Berregsz és motyogsz. Mindenki azt mondja, hogy megbolondultál. Piszkos vagy. Elhanyagolt vagy. Miért nem veszed föl azokat a szép ruhákat, amiket Fengő királytól kaptál?

HAMLET: Az nem Fengő király, hanem...

GERTRUDIS: Unalmas vagy! Tudod, mennyi kellemetlenségünk van miattad? Azt írják a külföldi újságok, hogy rosszul bánunk veled.

HAMLET: Na megállj csak, répácska, szétrúglak.

GERTRUDIS: Majd mi megmutatjuk, hogy jól bánunk veled!

HAMLET: Na megállj csak, hagymácska, széttaposlak.

GERTRUDIS: Majd mi megmosdatunk. Majd mi megfésülünk. Majd mi rád adjuk a szép ruháidat. Fengő király megígérte, hogy fontos állami feladatokat fog rád bízni, fiam. Sőt, még azt is meg-

ígérte, hogy te leszel az utána következő király, csak viselkedj rendesen.

HAMLET: Nagyon szeretlek, répácska. Puszi, puszi. Veszek neked savanyúcukrot meg fényképezőgépet. – Na de mi az, hogy rendesen viselkedni? Azt hogy kell, hagymácska?

GERTRUDIS: Hát úgy, hogy szépen megvárod, amíg magától meghal. Már ő sem olyan hű de nagyon fiatal.

HAMLET: Szépen várjak tíz évig, száz évig, amikor ő meg egy pillanatig sem várt, hanem riccs-raccs, megölte az apámat?!

GERTRUDIS: Az apádat? Hát persze, hogy megölte. Na és aztán! Most legalább rend van és biztonság. Tudod, mennyivel magasabb az életszínvonal? Különbösen is, micsoda tapintatlanság! Ilyet mondani egy édesanyának! Még hogy megölte! Hát igen. Szegény apád. Mit csináljunk, most már úgysem lehet feltámasztani!

HAMLET: Feltámasztani, azt nem lehet. De megbosszulni, azt lehet. És igazságot tenni, azt is lehet.

GERTRUDIS: Nem unod még, Hamlet? Ugyis mindenki mindig ezekről a politikai kérdésekről beszél. Mindig ezek a fogadások. Meg táncmultságok. Meg sajgó térdkezetek. Az embernek egy perc nyugalma sincs. Most is ebédet kell főznom Fengő ki... szóval Fengőnek. Nem akarsz segíteni?

HAMLET: Talán hámozzak egy kis krumpelit?

GERTRUDIS: Jaj, azt nem lehet. Fengő nem akarja, hogy kést adjak a kezébe.

HAMLET: Akkor talán fejtsek egy kis zöldborsót?

GERTRUDIS: Jaj, azt nem lehet. A zöldborsót csak szegény apád szerette. Fengő utálja a zöldborsót.

HAMLET: Hát még én mennyire utálom őt!

WILLIBÁLD (*a kondérból*): Na végre! Ezt akartam hallani!

GERTRUDIS: Mi volt ez? Ki beszél itt?

HAMLET: Csak mi ketten beszélünk, anyám. Meg a répácska. Meg a hagymácska. Meg ez a szikrácska, amit kipatintok a kezem közül. Ha van benned egy szikrányi tisztesség, anyám, akkor segítened kell megbüntetni a zsarnokot!

WILLIBÁLD (*a kondérből*): Na végre! Ezt akartam hallani!

GERTRUDIS: Mi volt ez? Ki beszél itt már megint?

HAMLET: Csak mi ketten beszélünk, anyám. Meg a répácska. Meg a hagymácska. Meg ez a kis tüzezske.

TŰZ (*fellángol*): Itt vagyok, ragyogok, ropogok, pattogok. Tegyel rám rossz fát, Hamlet!

WILLIBÁLD (*a kondérből*): Ez az, amit nem akarok hallani!

HAMLET: Mi lenne, ha levest főznénk?

GERTRUDIS: Levest főzni? Látod, azt lehet!

TŰZ (*a kondér alatt*): Lobogok és pusztítok, forralok és koholok. Tegyel rám rossz fát, Hamlet! Égetek, perdülök, füstölök, perzselek. Tegyel rám rossz fát, Hamlet!

HAMLET: Hallod, anyám, milyen szépen duruzsol a tűz?

GERTRUDIS: Félek a tűztől! Jaj, nagyon félek, fiam!

HAMLET: Sok hús van a levesben?

WILLIBÁLD (*a kondérből*): Segítség! Segítség! Minden aljasságot bevallok!

24. jelenet

Fogadóterem. Jön Fengő, majd Inguriomeros és Watronningulf. A háttérben Praxitelés dolgozik.

FENGŐ: Inguriomeros! Watronningulf! Mondjátok: mi újság az udvar külső körein?

INGURIOMEROS (*fehér a feje*): Azt beszélük, felség, hogy Hamlet királyfi...

FENGŐ: Nocsak! Halljuk!

WATRONNINGULF (*fekete a feje*): ... édesanya, a felséges királyné...

FENGŐ: Mit csinált a felséges királyné?

A KÉT UDVARONC (*együtt*): Disznóhúst és marhahúst főzött ebédre!

FENGŐ: Nahát, ez nem érdekes. Mondok nektek érdekesebb újságot is.

INGURIOMEROS: Nocsak!

WATRONNINGULF: Halljuk!

FENGŐ: Titkos feladattal bízlak meg beneteket!

INGURIOMEROS: Szedegessük ki a bohácskákat felséges hajcsimbókjaid közül, mint a múltkor?

WATRONNINGULF: Nyelvecskénkkal tisztogassuk felséges kimondhatatlan testrészedet, mint a múltkor?

FENGŐ: Ennél is fontosabb és titkosabb feladat vár tirátok. Valaminő módon le kell küzdenünk unokaöcsénket, Hamletet, ki egyre zabolátlanabb szeszélyeivel már-már hazánk nyugalmit veszélyezteti.

INGURIOMEROS: Bizony, bizony, valaminő módon.

WATRONNINGULF: Bizony, bizony, már-már.

FENGŐ: Oly módon azonban, hogy mindazonáltal tiszteletben kell tartanunk az emberi jogokat.

INGURIOMEROS: Bizony, bizony, a jogokat.

WATRONNINGULF: Bizony, bizony az emberieket.

INGURIOMEROS: Oly módon azonban, hogy mindazonáltal. Világos.

WATRONNINGULF: Leküzdés egyfelől, emberi jogok másfelől. Világos.

FENGŐ: Hátha esetekbe jut valami. Törjétek csak a fejeket.

INGURIOMEROS: Kegyetlen mértékben fogjuk törni.

WATRONNINGULF: Ripityára fogjuk törni, felség.

25. jelenet

Az előbbieik. – Jön Horatio és az udvari történészbizottság

HORATIO: Felség, az udvari történészbizottság járul színed elé.

SAXO TÖRTÉNÉSZ: Íme, nagy közös munkánk, az *Orvendel király háborúi* kéziratának fókabőrbe kötött és ezüst csokkal ékesített első példánya.

GRAMMATICUS TÖRTÉNÉSZ: Ugyanakkor készen áll az *Orvendel király építkezései* című nagy közös munka is, amelynek kötését vízitündérek hajszálaiból készült szövedék képezi.

SAXO: Kollégám egy kissé egyoldalúan állítja be a tényeket. Kétségtelen, hogy Orvendel király építkezett is, de azért elsősorban háborúzott, amelynek során hatvanszor annyit rombolt, mint amennyit épített.

GRAMMATICUS: Kétségtelen, hogy Orvendel király sokat háborúzott, viszont az összes háborúját elveszítette, nem úgy, mint Fengő király, aki egyetlen háborút sem vívott, ellenben ha vívott volna, azt kétségkívül meg is nyerte volna.

FENGŐ: Uraim, a tudomány, az egy nagyon komoly dolog.

SAXO: Arra kérünk, felség, méltóztass gyönyörködni a kibontakozni készülő tudományos életben.

GRAMMATICUS: Megtiszteltetés volna, ha méltóztatnál vitánkban állást foglalni.

FENGŐ: Tudós uraim: kutassatok, tanítsatok, vitázzatok! Mindenről lehet vitázni, csak egyvalamiről nem: arról, hogy van-e szükség tudományra! Nézzétek, micsoda fejtorés zajlik itt az udvarunkban is! Két főtanácsadóm, Inguriomeros és Watronningulf a szemünk láttára törí a fejét. Nagy munka lesz majd összeragasztani.

INGURIOMEROS: Felség, a földön hevernek fejünk szilánkjai. Még szerencse, hogy tudunk beszélni. Hasból!

WATRONNINGULF: Előbb-utóbb eszünkbe fog jutni valami; csak az a baj, hogy az eszünket letétbe helyeztük az udvar-mesternél, Willibáldnál.

FENGŐ: Igaz is, hol van Willibáld? – Ja persze, tudom, tudom! Meglátjátok, rögtön itt lesz. És itt lesz hitvesünk is. Mi több, talán még fiatal rokonunkat, Hamletkét is láthatjuk a mai napon.

PRAXITELES *(előrejön)*: Van szerencsém tudomásodra hozni, felség, hogy elkészült Orvendel király élethű márványszobral!

FENGŐ *(hátraugrik)*: Hű! Élethű. Tényleg.

SAXO: Milyen hasonló! És milyen szép.

GRAMMATICUS: Pedig az életben csúnya volt.

SAXO: Mintha kardot rántana!

GRAMMATICUS: Inkább mintha most rakná le a Nemzeti Színház alapkövét! Amelyet aztán Fengő épített fel.

SAXO: Végre szabad ugyanúgy szeretni a halott Orvendel királyt, mint az élő Fengő királyt!

GRAMMATICUS: Nincsenek többé ellentétek! Fengő azt folytatja, amit Orvendel kezdett, csak egy kicsit jobban!

SAXO: Megsimogathatom Orvendel királyt? Csak hogy érezzem, tényleg márványból van-e!

GRAMMATICUS: De mintha egy kicsit billegne. Megengeded, hogy alátámasszam Orvendel szobrát, felség?

FENGŐ: Megálljatok! El a kezekkel Orvendel királytól! Orvendelt én simogatom meg, és ha billeg, én fogom alátámasztani! – Így ni.

HORATIO: Mi az a kavarodás odakint?

ELSŐ KATONA: Valami baleset történt.

MÁSODIK KATONA: Valami forró vizet emlegetnek.

26. jelenet

Az előbbieik. – Jön Willibáld.

WILLIBÁLD: Jaj, felség! Jaj nekem! Jaj, nagy baj van! Hamlet királyfi megfőzött!

FENGŐ: Na ne hülyéskedj.

WILLIBÁLD: Nem hülyéskedem. Én a kondérban egyfelől, ő meg tüzet rakott másfelől. Egészen puhára főttem!

FENGŐ: Biztosan véletlen volt.

WILLIBÁLD: És közben azt mondta...

FENGŐ: Biztosan rosszul hallottad.

WILLIBÁLD: ...hogy utál téged! És hogy bosszút akar állni az apja miatt!

FENGŐ: Ne árulkodj. Az nagyon csúnya dolog.

WILLIBÁLD: No és nem akarsz megköszölni a combomat, felség? Egészen puhára főtt! Nézd, milyen gusztusos!

FENGŐ: Udvari történetírók: jegyezzétek föl az áldozatkészségnek ezt a rendkívüli példáját! Újságírók, tudósítók: lehet ám fényképezni!

WILLIBÁLD: Sót, borsot, paprikát is hoztam. Meg mustárt is!

HORATIO: Jó húsból volt Willibáld, kedves főnököm. Ugye én leszek az utódja?

WILLIBÁLD: Szeretném hangsúlyozni, hogy Hamlet főzött ilyen puhára. Jó étvágyat, felség!

FENGŐ: Pillanatnyilag nem vagyok éhes. Viszont adok egy kitüntetést!

ELSŐ KATONA: Gertrudis királyné közeledik!

MÁSODIK KATONA: Mögötte jön két lépéssel Hamlet!

FENGŐ: Fújjátok meg a kürtöket és a harsonákat!

(Hamlet kutyái berohannak mindenfélről.)

KUTYÁK *(kürtök és harsonák gyanánt)*: Vauuuuú!

27. jelenet

Az előbbieik. – Jön Gertrudis és Hamlet.

GERTRUDIS: Felséges férjem, kész az ebéd.

WILLIBÁLD: Teljesen kész vagyok

GERTRUDIS: Illetve kis híján kész. Pedig Hamlet is nagyon sokat segített.

FENGŐ: Erre csak azt mondhatom, hogy bravó.

GERTRUDIS: Csak az a baj, hogy közben történt egy sajnálatos baleset.

FENGŐ: Most nem sajnálkozunk. Most örvendezünk.

HORATIO: Örvendezünk? Akkor már biztos, hogy én leszek az utódja!

FENGŐ: Gyere csak ide, Hamlet! Úgy hallottuk, hogy szenvedélyes igazmondó vagy, és még csak véletlenül sem hagyja el hazugság a szájadat. Igaz ez?

HAMLET: Még csak véletlenül sem.

FENGŐ: Nagyon helyes. Akkor azt áruld el, miféle hús ez itt, ezen a szép aranszegélyű tányéron!

HAMLET: Sokféle állat utánzata és keveréke. Részben disznó és marha, részben pedig patkány és görény.

WILLIBÁLD: Köszönöm, Hamlet. Részben igazmondó vagy, és közveszélyes, részben pedig tiszteletudó.

GERTRUDIS: Hamletke, nyughass már! Jobb, ha most nem ugrálsz!

FENGŐ: Csönd legyen! – Szeretett híveim, két okból gyűltünk össze. Egyrészt ünnepélyesen felavatjuk Orvendel király élethű márványszobrát –

HANGOK: Éljen! Éljen!

KUTYÁK: Vauuú!

FENGŐ: Alkotójának, Praxitelésnek adunk egy kitüntetést.

HANGOK: Éljen, éljen!

KUTYÁK: Vauuú!

PRAXITELÉS: Köszönöm, felség. Érdemes volt elmenekülnöm szép hazámból.

FENGŐ: Mától fogva még sokkal szebb hazád van: megkapod a dán állampolgárságot is!

HANGOK: Éljen, éljen!

HAMLET: Éljen Orvendel király!

FENGŐ: Ki volt az?

(*Csend.*)

FENGŐ: Na mi az? Nem jelentkezik senki?

HORATIO: Felség, én tudom, hogy ki volt!

FENGŐ: Kuss legyen, én is tudom.

HAMLET: Szerintem a kutyák közül volt az egyik.

KUTYÁK: Vauuuú!

FENGŐ: Valóban, te az igazmondás betegessé vált szenvedélyében kéjelegsz, Hamlet, és ezt nem tűrhetjük tovább. – Mit fogsz csinálni, Hamlet, ha majd egyszer te leszel a király?

HAMLET: Elzavarom Dániából az összes embert, és a kutyák lesznek az alattvalóim!

FENGŐ: Bámulatos igazmondás! Ilyen hatalmas igazmondóra van szükségem az angol király udvarában. – Kedves híveim, a szoboravatással egyidejűleg ünnepélyesen elbúcsúzzunk Hamlet királyfitól is. Hamlet királyfi mint különösen kedvelt rokonunk és fajtánk büszkesége, néhány percen belül hajóra száll, és elutazik Angliába, hogy elhozza az angol királytól az adót, amelyet a gazember évek óta nem hajlandó megfizetni, pedig a norköppingi békeszerződésben kötelezte rá magát. Hamlet az adóhátralékot is be fogja hajtani, az utolsó fillérig, azonkívül a késedelmi kamatokat is bevasalja.

HANGOK: Éljen! Éljen!

KUTYÁK: Vauuú!

FENGŐ: Megértettél, Hamlet?

HAMLET: Olyan jó megértettelek, hogy az már ciki.

GERTRUDIS: Nagyon kérek, fiacskám, legalább most, búcsúzáskor ne húzd ki a gyufát!

HAMLET: De igenis, éppen hogy kihúzzom! TÚZ (*fellobog*): Puskapor, kartács, repesz, taposóakna, bomba bumm!

WILLIBÁLD: Jaj, segítség! A Tűz! Már megint a Tűz!

FENGŐ: A Tűz pedig itthon marad! Betemetjük a kandallóba.

TÚZ (*sisteregve kialszik*): Sebes homlokra késő sisak.

FENGŐ: Fél háromkor, vagyis tíz perc múlva indul a hajó a kikötőből. Addig leszel szíves megmosakodni, Hamlet.

HAMLET: Másoknak kell itt megtisztulniuk.

GERTRUDIS: Jaj, fiacskám, ez a folytonos feleselés! – Segítek neki csomagolni, jó?
(*Kivezeti Hamletet.*)

FENGŐ: Trombitáljatok, ti kutyák!

KUTYÁK: Vauuuú!

28. jelenet

Az előbbieik, Hamlet és Gertrudis nélkül.

FENGŐ: Hogy szeretett rokonunknak ne kelljen egyedül utaznia, elkíséri őt Inguriomeros és Watronningulf. Ők utasításainknak minden részletét fejben tudják tartani.

INGURIOMEROS: Nem tudjuk fejben tartani.

WATRONNINGULF: Pillanatnyilag nincs fejünk.

FENGŐ: A francba, tényleg. – Praxitelés, gyere csak ide! Te úgyis olyan szobrászféle vagy. Még kitüntetésed is van! Meg tudod javítani az elrontott játékokat?

PRAXITELES: Nincs az a lyukas fazék, nincs az a kidurranó luftballon, nincs az a kibelezett hajasbaba, akit ne tudnék megigazítani, befoltozni, helyreporcozni!

FENGŐ: Akkor pofozd helyre két okos tanácsadónk fejét!

PRAXITELES: Ezeket nem lehet helyreporcozni, ezeket már csak ragasztani lehet.

FENGŐ: Elég baj az. Tíz perc múlva indul a hajó!

PRAXITELES: Mindent meg tudok ragasztani! Tudok ragasztani fát, követ, földet és ércet. Még jeget, sőt még füstöt és felhőt is tudok ragasztani. Egyszer még egy házasságot is megragasztottam, pedig az tényleg nehéz. Két fejet megragasztani nem nehéz; tíz perc alatt meg is szárad.

FENGŐ: Csak arra vigyázz, hogy össze ne keverd a szilánkokat. Inguriomerosnak fehér volt a feje, Watronningulfnak fekete.

PRAXITELES: Felség, a ragasztás művésztének is megvannak a szabályai.
(*Összeszedi a szilánkokat, és távozik.*)

29. Jelenet

Az előbbieik, Praxitelis nélkül.

FENGŐ: Fogytán az időnk, mindjárt vége a felvonásnak. Van még valakinek valami közölnivalója?

WILLIBÁLD: Nem kóstoltad meg a combomat, felség. Pedig mily puhára főtt!

FENGŐ: Kaptál kitüntetést. Mit akarsz még?

WILLIBÁLD: Az volna a legfőbb kitüntetés, ha legalább egy falatot ennél belőlem.

FENGŐ: Én a magam részéről most inkább nem. Viszont tartsunk egy rövid sajtóértekezletet! Újságírók, tudósítók, rágódjatok a zamatos témán: a távozó királyfi megfőzte az udvarmestert! Udvari történetírók: remélem, nem vagytok vegetáriánusok! Menj csak, Horatio: neked is jut egy nagy, kövér szelet! Hamlet kutyái: marakodjatok a csontokon, és mostantól szeressétek Fengő királyt!

KUTYÁK (*megrohanják Willibáldot*): Vau, vau! Hrr, vrr! Kaf, kaf, kaf!

ÚJSÁGÍRÓK (*késsel-villával*): Hű, de finom! – Hű, de zamatos! – Onnét vágnék, a közepéből! – Ott fölül ne, ott egész nyers maradt!

EGY RIPORTERNŐ (*tele szájjal*): Udvarmester úr! Ez most egy kudarcélmény? Milyen érzés megfőzve lenni? Milyen a viszonya a királyi családhoz? Lesznek majd ebből emlékiratok?

WILLIBÁLD: Népszerű vagyok. Sikeres vagyok. Hős vagyok. Szent vagyok. Valósággal zabálnak az érdeklődők!

SAXO (*tele szájjal*): Érződik, hogy világegyetében sok fűszeres ételt fogyasztott!

GRAMMATICUS (*eszeget*): Miközben őt magát is fogyasztja a történelem.

SAXO: Történelem? Ugyan kérem, hol van az már! Újságírók vannak és riporte-
rek! Minden valamirevaló ember a nyil-
vánosság tápláléka, vagy jó esetben fű-
szere.

EGY ÚJSÁGÍRÓ: Szalvéta nincs?

WILLIBÁLD (*kitöri egy repülőbordáját*): Fog-
piszkálót tudok ajánlani.

30. jelenet

*Fengő, valamint Watronningulf és
Inguriomeros, mindketten fej nélkül.*

FENGŐ: Eszetekbe jutott már, hogyan
fogjátok leküzdeni Hamletet?

INGURIOMEROS: Egyrészt emberi jogok,
másrészt oly módon azonban, hogy
mindazonáltal.

WATRONNINGULF: Ha egyszer méltóztat-
tál megengedni, hogy külföldre távo-
zék!

INGURIOMEROS: Mi csak szerény és aláza-
tos kísérői lehetünk.

WATRONNINGULF: Mi csak csúszhatunk
a nyomában, mint az árnyék, ha két
lámpa világít kétfelől.

FENGŐ: Hát éppen erről van szó, tört fe-
jük. Ha csúszó-mászók vagytok, csúsz-
szatok! De visztek magatokkal egy leve-
let is. Kezemben papír, ceruza: szavak
testébe öltözik a gondolat. Figyeljete!
(*Írja.*) „Anglia királyát üdvözli Dánia ki-
rálya. – Te angol király, hallod-e, torkig
vagyunk család mesterkedéseiddel. Itt
az utolsó alkalom, hogy tettekkal bizo-
nyítsd hozzánk való hűségedet. Nehogy
elmulaszd, mert megkeserülöd.”

INGURIOMEROS: Szegény angol király.
Húha, húha.

WATRONNINGULF: Hű, de meg fog ijedni
szegény. Vigyünk neki tiszta gatyát is.

FENGŐ (*írja*): „Először is, ne késlekedj
megfizetni az adót, valamint az adóhát-
ralékot a késedelmi kamatokkal együtt.
Mindezen összegeket fizess ki jelen leve-
lünk átadóinak, Inguriomerosnak és
Watronningulfnak.”

INGURIOMEROS: Arról lehet megismerni
őket, hogy a nyakukon nem hordanak
semmit. Hihihihí!

WATRONNINGULF: Nem kell minket
megismerni. Fizessenek, és kész. Hehe!

FENGŐ: Hallgassátok csak: most jön a ve-
zércsell! (*Írja.*) „Másodszor is, kívánjuk és
parancsoljuk, hogy rokonunkat, Hamle-
tet – ne kérdezd, miért – mihelyt idáig
érsz az olvasásban, azonnal tartóztasd le,
és hóhéroddal vágasd le a fejét!” Na, eh-
hez mit szóltok? (*Írja.*) „Majd pedig új-
ságíróiddal írasd meg az újságjaidban,
hogy Hamlet autóbaleset miatt vesztette
életét. Ha pedig mindezt elmulasztanád,
te angol király, akkor győzhetetlen kirá-
lyi hadaim élén országodban foglak meg-
látogatni. A viszont nem látás reményé-
ben üdvözöl Dánia királya, első Fengő.”

INGURIOMEROS: Finom levél, szigorú le-
vél. Ilyet csak egy király tud kitalálni.

WATRONNINGULF: Még merje valaki
mondani, hogy Dániában megsértik az
emberi jogokat!

31. jelenet

*Az előbbieik. – Jön Praxitelés a megragasztott
fejekkel*

PRAXITELÉS: Itt vagyok, felség. Elkészül-
tem, felség. Fejétől bűdösödik a hal, fel-
ség.

FENGŐ: Mit csináltál, jóember, mit csinál-
tál?! Mondtam, hogy ne keverd össze
a szilánkokat! Olyan lett a fejük, mint a
sakktábla!

PRAXITELÉS: Sajnálom, felség. Színvak va-
gyok, felség. Azért mentem szobrásznak,
felség. – És azért nem vittek el katoná-
nak.

INGURIOMEROS: Jaj de finom, jaj de jó!
Két közös fejünk van!

WATRONNINGULF: Hű de kockás lett a
fejünk! Lejátszhatunk egy parti sakkot?

FENGŐ: Csomagoljatok, ti sakktáblafe-
jűk! Három perc múlva indul a hajó!

A levelet pedig rakjátok el az utazóládába gondosan!

INGURIOMEROS: Lezárjuk három lakattal, felség!

WATRONNINGULF: Ketten őrizzük a három kulcsot, felség.

(Inguriomeros és Watronningulf távozik.)

32. jelenet

Fengő, Praxitelés

PRAXITELES: Hogyan tehetném jóvá hibámat, felség?

FENGŐ: Megmondom, hogyan. Drótozni tudsz?

PRAXITELES: Hogyne tudnék, felség. Össze tudok drótozni füvet, fát, földet, fémet, felhőket és más efféléket. Sőt, egyszer egy performanszon még egy széthullott birodalmat is összedrótoltam, pedig az nehéz.

FENGŐ: Csontokat is össze tudsz drótozni?

PRAXITELES: Csontokat összedrótolni könnyű.

FENGŐ: Akkor drótozd össze azt a csontkupacot, amit Willibáldból hagytak a tudósítók és a riporterek. Attól még, hogy csontig van rágva, remekül tudja végezni dolgát. Csak a vén csontokban bízom, a fiatalok túl sokat nyüzsögnek.

KUTYÁK (kintről): Vauuuú!

33. jelenet

Udvar. Jön Hamlet és Gertrudis.

HAMLET: Anyám, búcsúzó.

GERTRUDIS: El kell menned, fiam. Fengő most már tényleg haragszik.

HAMLET: Búcsúzóul három dologra kérek. Első kívánságom az, hogy őrizd meg a Tengtől kapott vaskampókat, miket a Tűzben edzettem keményre. (Átadja Gertrudisnak a kampókat.) Ne hagyd, hogy megrozsdásodjanak.

GERTRUDIS: Ezt a kívánságodat szívesen teljesítem.

HAMLET: Második kívánságom az, hogy vigyázz a Tűzre, nehogy még egyszer ki-aludjék. (Átadja Gertrudisnak a Tűzet.)

GERTRUDIS: Ezt a kívánságodat is teljesítem, fiam. És mi a harmadik kívánságod?

HAMLET: Ha egy éven belül nem térek vissza Angliából, akkor teríts ki a fogadóterem padlóján egy nagy, erős hálót, akkorát, hogy az egész padlót eltakarja.

GERTRUDIS: Szívesen teljesítem ezt a kívánságod is; de mit jelent?

HAMLET: Azt jelenti, hogy meghaltam; és mához egy évre, ha nem térek addig vissza, rendezd meg a halotti búcsúztatómat itt a fogadóteremben, hogy apám szobra is tanú legyen. Lásd vendégül az egész udvart, senki se maradjon távol; és gondoskodj róla, hogy mindenki jól érezze magát!

GERTRUDIS: Jaj, fiacskám, micsoda szörnyűségeket beszélsz! Még hogy meghalsz! Ilyet mondani egy édesanyának! Na de, tudod mit, ha tényleg meghalsz, akkor megrendezem a búcsúztatódat, úgy, ahogy kívántad.

HAMLET: Köszönöm, anyám.

34. jelenet

Előbbie. Jön Willibáld. Csak a fejéről lehet megismerni.

WILLIBÁLD: Hobó, fiatalúr! Itt a mosdóvíz, itt a finom forró mosdóvíz! Rongyosan-szurtosan ugyebár mégsem utazunk Angliába!

HAMLET: Szépen összeszedted magadat! Szébb vagy, mint valaha!

WILLIBÁLD: Két perc múlva indul a hajó! – Felséges királyné, húzódj félre, nehogy leforrázzalak véletlenül!

(Jön Horatio.)

HORATIO: Ugye én leszek az utódja?

(Jön Fengő.)

FENGŐ: Veled az a baj, Horatio, hogy korodhoz képest nagyon fiatal vagy. Ham-

lettel meg az, hogy korához képest nagyon öreg. Másfél perced van ebben az országban, Hamlet!

(Hajókürt. Jön Waldráda.)

WALDRÁDA: És voltam a Félházban, és ott egy tök nagy buli volt, és elszívtam három füvet, és beszédtem hat vagy hét Extasy-t meg egy duplaszívet, és most el vagyok szállva, és még mindig rémeket látok, és van itt előttem valami csontváz, és én ezt a horrorpanoptikumot nem tudom beazonosítani.

HAMLET: Ez itt az apukád, Willibáld, akinek az a foglalkozása, hogy hazudik.

WALDRÁDA: Na ne hülyéskedj.

WILLIBÁLD: Hát nem, ismersz meg, édes kicsi lányom?

(Hajókürt.)

FENGŐ: Fél perced van az indulásig, Hamlet. Mindnyájan sajnálnánk, ha lekésnéd a hajót. Én sajnálnám a legjobban.

HAMLET: Legjobb pillanat az utolsó pillanat! *(Kiszalad.)*

KUTYÁK: (kintről) Vauuuu!

(Folytatjuk)

RUTTKAY SÁNDOR: IDOMÁR (1987)